

Шифр: Товари

Операції з товарами як об'єкт економічного аналізу

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1	5
Економічна сутність категорії «товар»	
РОЗДІЛ 2	11
Методика економічного аналізу операцій з товарами	
РОЗДІЛ 3	16
Впровадження сучасних методів економічного аналізу в діяльність вітчизняних торговельних підприємств (на прикладі ТОВ ВКФ «Ельф»)	
Висновки	29
Список використаної літератури	31
Додатки	35

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку економіки України торгівля стала однією з провідних галузей для суб'єктів підприємницької діяльності різних форм власності. Економічний аналіз на підприємствах торгівлі має свої особливості, відмінні від інших галузей. Операції з товарами є основною ділянкою аналітичного процесу торговельного підприємства, яка забезпечує контроль за точністю і об'єктивністю основного показника діяльності підприємства – обсягу товарообігу.

Вагомий вклад в теорію та методику економічного аналізу операцій з товарами зробили вітчизняні вчені А.А. Чаплінська, М.І. Уграк, Н.О. Мацюк, В.В. Вудвуд, О.С. Ромащенко, О.А. Біловодська, М.Л. Дворецький, І.В. Кулаковська, Н.О. Макаренко, А.О. Музиченко та інші.

Незважаючи на наявність значних напрацювань за цією тематикою, недослідженими на сьогодні залишаються питання економічного змісту категорії «товар», а також питання теоретичного та методичного характеру щодо економічного аналізу операцій з товарами. Практичний інтерес до теоретичних і методичних аспектів економічного аналізу операцій з товарами, а також недостатній рівень теоретичних розробок обумовили вибір і цільову спрямованість роботи.

Метою дослідницької роботи є узагальнення та систематизація теоретичних аспектів, а також розробка практичних рекомендацій щодо економічного аналізу операцій з товарами.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлені наступні завдання:

- дослідити економічну сутність категорії «товар»;
- розглянути методику економічного аналізу операцій з товарами;
- запропонувати до впровадження в практичну діяльність торговельного підприємства ТОВ ВКФ «Ельф» сучасних методів економічного аналізу операцій з товарами;

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних положень економічного аналізу операцій з товарами.

Об'єктом дослідження – операції з товарами торговельного товариства ТОВ ВКФ «Ельф».

Інформаційною основою дослідження стали наукові праці вітчизняних вчених щодо економічного аналізу операцій з товарами, первинна, зведена та звітна документація ТОВ ВКФ «Ельф».

У дослідницькій роботі було використано загальнонаукові та спеціальні методи: методи аналізу, синтезу, систематизації, причинно-наслідкового зв'язку та теоретичного узагальнення; методи спостереження, групування та порівняння; системного підходу, графічний, табличний.

Робота є самостійно виконаною працею, у якій обґрунтовано теоретичні положення, узагальнено організаційні й методичні пропозиції щодо вдосконалення економічного аналізу операцій з товарами на вітчизняному торговельному підприємстві. Інформація, викладена в роботі є особистим здобутком автора.

Основні результати роботи пройшли апробацію на Міжвузівській студентській науково - практичній конференції «Молодь, освіта, наука 2020» (м. Первомайськ, 21 травня 2020 р), «Облік, аналіз і контроль в управлінні суб'єктами економіки» (м.Львів , 10 листопада 2020 р.), а також впроваджені в практичну діяльність ТОВ ВКФ «Ельф».

Робота виконана на 30 сторінках друкованого тексту. Досліджений фактичний матеріал представлений у 7 таблицях, 7 рисунках. Опрацьовані літературні джерела включають 27 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ «ТОВАР»

Гене́за товарних відносин сягає далекого минулого і бере свій початок ще у джерел натурального виробництва. Обмін продуктами мав місце ще в умовах первіснообщинного виробництва, поширеним став в умовах рабовласницького та феодального способів. Першою категорією, що виникла у дискусіях між науковцями різних шкіл була «торгівля» і лише пізніше з'явилося поняття «товар», хоча у визначеннях «торгівля» науковці згадують про категорію «товар», але її трактування з'являється дещо пізніше.

Вагомий вклад у розвиток цього питання здійснив прихильник натурального господарства Аристотель, який у своїх працях прийшов до геніального для того часу висновку: „якщо один товар обмінюється на інший, то це означає, що вони рівні” [1, с.134]. Але він не зміг з'ясувати й обґрунтувати, що знаходиться в основі такої рівності.

На сторінках наукових праць Н.В. Хоменко, О.В. Карпенко, Ю.А. Вериги [1, с.6] зазначено, що наукову теорію товару розробив К. Маркс. На відміну від своїх попередників (У. Петті, А. Сміта, Д. Рікардо), які розглядали обмін товарами поза історією, К. Маркс розкрив дійсну сутність товару на основі аналізу матеріальних умов життя суспільства, рівня розвитку виробничих сил суспільства і зумовлених ними виробничих відносин, що історично розвивалися. Йому вдалося увійти в історію, як єдиному філософу тих часів, що зумів наблизити науковий підхід до економічної теорії.

Однак, філософи-дослідники не врахували історичного процесу розвитку обміну, бо вважали капіталізм вічним, природним явищем. У результаті обмін товарів трактувався як позаісторичне явище, обумовлене природою людини [2, с.723].

В сучасних умовах розвитку соціально-економічних відносин, товар розглядають як продукт праці, виготовлений з метою обміну або продажу [3, с.156]. Товар також є важливою складовою комплексу ефективних засобів впливу на споживачів, продуктом праці, виготовленим для реалізації, має матеріальну форму, утримується підприємством та пропонується на ринок з метою його подальшого продажу, використання або споживання. Ця категорія передує іншим економічним категоріям (грошам, капіталу та ін.) не лише логічно, але й історично, оскільки товарне виробництво існувало до капіталістичних відносин. Тривалий час виготовлені матеріальні блага не вважалися товаром, а виступали в якості речей, оскільки були призначені для споживання безпосередньо [1, с. 6].

Ф. Котлер визначає сутність товару як «все те, що може задовольнити потребу та пропонується ринку з метою залучення уваги, придбання, використання та споживання» [4].

Теодор Левітт зазначав, що товар – те, чого підспудно жадає від нього споживач [5, с. 81].

Слід зазначити, що автор Чернін О.Я. вважає не доцільним розгляд економічної категорії «товар», з точки зору політичної економії, через неможливість називати товар оборотним активом [6, с.203].

Щодо сучасних науковців, то вони продовжили дослідження двоїстої природи товару, ропочаті їх попередниками ще в давні часи. Нині визначено, що споживча вартість товарів є носієм обмінної (мінової) вартості. Обмінна вартість є кількісною пропорцією, за якої один товар можна обміняти на інший. Вартість – втілена в товарі праця – це основа цієї пропорції, зміст процесу обміну. Обмінна вартість є формою, в якій вона (вартість) може проявлятися на ринку [1, с. 21].

Цікаве поєднання поняття «товар» із поняттям «послуга» спостерігаємо у працях Іржавської Л.В. Автор ідентифікує ці два поняття, об'єднуючи їх за спільними властивостями: товари і послуги розробляються з єдиною метою – задоволення споживчих потреб; товари і послуги – продукт людської

діяльності з ідентичними фазами життєвого циклу (генерування ідеї, розробка, виведення на ринок, утримання на ринку, елімінація чи модернізація); і товари, і послуги виступають об'єктом купівлі-продажу; як товари, так і послуги мають ринкову вартість та споживчу вартість; споживачі досить рідко вимагають створення певного товару чи послуги. В той же час, автор наводить і відмінності між ними: виробництво товарів потребує відповідних ресурсів (сировина, напівфабрикати, робоча сила, енергія). У сфері послуг рідко використовується сировина, застосовуються інструменти та обладнання [7] .

Вдало, на нашу думку, в своїх наукових працях узагальнює дослідження науковців, що займалися вивченням поняття «товар», і виділяє чотири підходи до його трактування Чернін О.Я. (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Підходи авторів до визначення змісту поняття «товар» [6, с.202]

№	Підхід	Автори
1	Матеріальний виріб придбаний чи отриманий від юридичних чи фізичних осіб і призначений для продажу	А.М. Азріліян, О.С. Бакаєв, Ю.А. Василенко, Г.А. Вознюк, А.Г. Завгородній, М.С. Пушкар, Б.А. Райсберг, Т.С. Смовженко, В.В. Сопко, Н.В. Ткаченко, Н.В. Чебанова.
2	Все те, що може задовольнити певну потребу	О.Б. Білий, В.Г. Герасимчук, Й.С. Завадський, Г.Н. Климко, Л.А. Мороз, В.П. Нестеренко, Г.В. Осовська, В.В. Прауде, О.О. Юшкевич
3	Матеріальна або нематеріальна власність, яка призначена для реалізації	Г. Аристронг, Ф.Ф. Бутинець, О.М. Діденко, О.Ф. Іткін, ф. Котлер, М.М. Руженський, В.Г. Федоренко
4	Продукт праці, що реалізується на ринку, об'єкт купівлі-продажу	А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, А.А. Зайцев, М.А. Мочерний, Ю.Г. Ожегов, Ю.І. Палкін

Поряд з тим, сьогодні в науковій літературі спостерігаємо більше визначення економічної сутності поняття «товарні запаси» на мікро та макро рівнях.

Товарними запасами науковці називають запас, що призначений для використання у виробничо-господарському процесі підприємства. До таких

запасів відносять сировину та матеріали, готову продукцію, незавершене виробництво та інші запаси [1, с. 121].

Таким чином, можемо стверджувати про наявність значної кількості досліджень та пильну цікавість до економічної категорії «товар» з боку вітчизняних вчених. Така прихильність спричинена, перш за все, існуванням протиріч у змістовному наповненні даної категорії. Однак, більшість авторів дотримуються думки, що товари утримуються на підприємстві з метою їх подальшої реалізації та отримання прибутку.

Відповідно до Цивільного (ст.655, 656 п.1) та Господарського (ст.265) Кодексів України [8; 9], товар – це предмет купівлі-продажу, відповідно до договору поставки якого, одна сторона – постачальник зобов’язується передати (поставити) у зумовлені строки (строк) другій стороні – покупцеві товар (товари), а покупець зобов’язується прийняти вказаний товар (товари) і сплатити за нього певну грошову суму.

В свою чергу, Податковому Кодексі поняття товари трактується наступним чином [10]: товари – матеріальні та нематеріальні активи, у тому числі земельні ділянки, частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

Методичні рекомендації з обліку запасів визначають товари як матеріальні цінності, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу [11].

Згідно П(С)БО 9 «Запаси», товарні запаси – це товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються з метою подальшого продажу [12].

На міжнародному рівні облікові аспекти товарів визначені МСБО 2 «Запаси», економічна сутність ототожнена в понятті запаси: запаси – це активи, які призначені для продажу протягом звичайного ділового циклу, або для виробничого споживання, або для виробничого споживання з метою виготовлення і реалізації продукції [13].

Свідерський Є.І. надає визначення товарам як запасам, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності [14, с.169].

Науковці Валеви́ч Р.П., Г.А. Давидова [15] та Хоменко Н.В. [1, с.16] дещо розширюють значення товарних запасів і визначають наступну їх сутність з облікової точки зору: «...товарні запаси це товари, які очікують моменту реалізації і формуються з метою безперервної реалізації товарів на випадок збоїв у процесі постачання і постійного оновлення».

Н.М. Поддубна узагальнює інформацію наведену в нормативно-правових документах та думки вітчизняних науковців і на основі цього узагальнення пропонує власне визначення категорії «товар», називаючи його «товарні запаси» - це матеріальні цінності із достовірно визначеною оцінкою та комплексом властивостей, які утримуються підприємством з метою реалізації та задоволення потреб споживачів [16, с.229.].

На нашу думку, ототожнення понять «товар» та «товарний запас» не можливо, так як будь-який товар, поки він знаходиться на ринку може утворювати елемент товарного запасу.

Науковець Н.С. Заокі́пна, досліджуючи у свої працях облікові аспекти готової продукції, стверджує, що поняття «товар» є попередником поняття «готова продукція» і наводить його визначення як «...продукт природи і людської праці або тільки людської праці у матеріальній і нематеріальній субстанції та у формі послуг, який завдяки своїм властивостям здатен задовольняти наявні чи передбачувані суспільні потреби і призначений для обміну і купівлі-продажу; продукт праці, що виробляється не для власного споживання, а на продаж; матеріальні та нематеріальні активи, а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення...» [17].

В системі управлінського обліку характеристику товарів здійснюють зарубіжні вчені Хонгрєн Ч., Фостер Дж. та Датар Ш. Наявність товарів, їх облік та реалізація визнаються як затрати на продукт, що виникають в

процесі виробництва і включаються в собівартість реалізованої продукції (товарів [18, с.324].

Узагальнюючи результати науковців щодо визначення економічної сутності категорії «товар» та підсумовуючи вищевикладене, виокремимо сутнісні характеристики цієї категорії, з метою формування комплексного бачення її економічної сутності (рис.1.1).

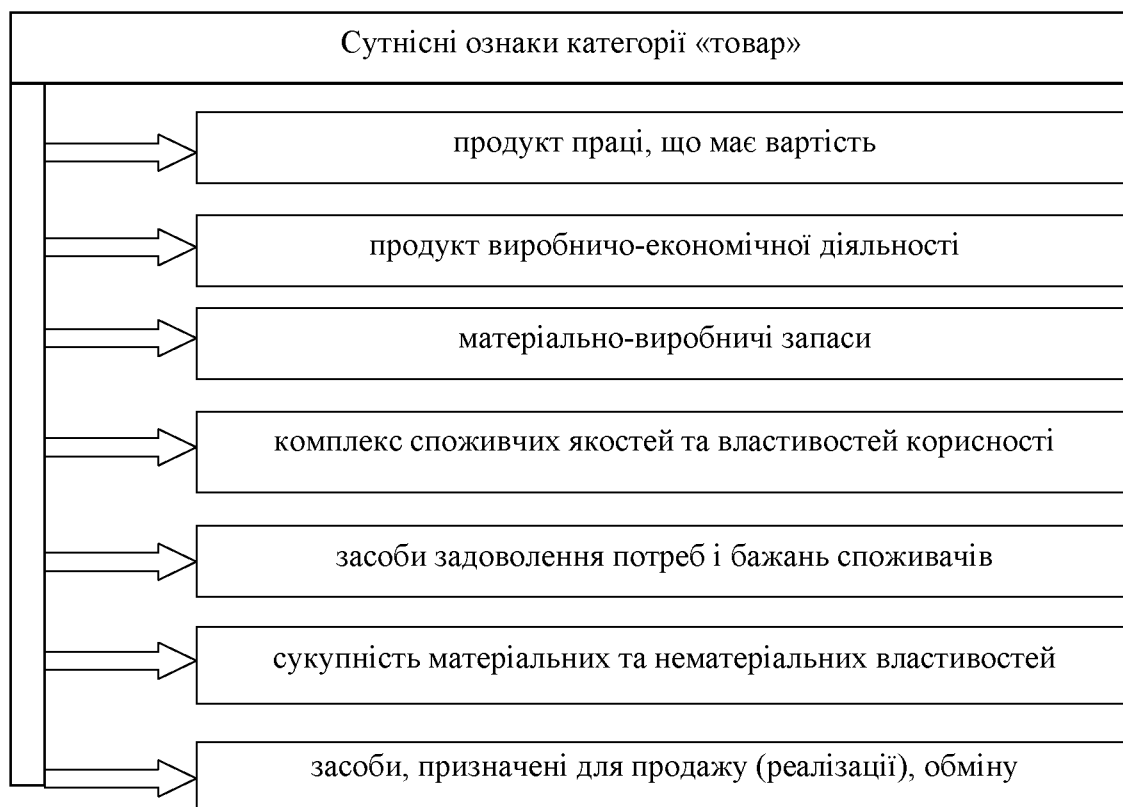

Рис.1.1. Сутнісні ознаки категорії «товар» (узагальнено автором на основі [1-18])

Проведені дослідження надають можливість зробити висновок і константувати, що в науковій літературі не існує загальноприйнятого економічного, тим більше, аналітично-інформаційного трактування економічної сутності категорії «товар». Перелічені понятійні та сутнісні особливості товарів необхідно брати до уваги при побудові аналітичної системи торговельного підприємства.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРАМИ

Враховуючи той факт, що торгівля, на сьогодні, займає провідне місце в економіці України, організація аналітичної роботи торговельних підприємств набуває все більшої актуальності і спрямована на підвищення ефективності їх діяльності, оптимізацію рівня фінансової самодостатності, зростання конкурентоспроможності. Таким чином, економічний аналіз вважають структурною невід'ємною складовою процесу управління торговельних підприємств. Результати, отримані під час проведення такого аналізу, дозволяють завчасно передбачити, а відповідно вплинути, на раціональність та ефективність побудови процесів надходження, зберігання, руху та реалізації товарів.

Вагомий вклад в теорію та методику економічного аналізу операцій з товарами зробили вітчизняні вчені А.А. Чаплінська, М.І. Уграк [19], Н.О. Мацюк [20], В.В. Вудвуд [21], О.С. Ромашенко [22], О.А. Біловодська [23], М.Л. Дворецький, І.В. Кулаковська [24], Н.О. Макаренко [25], А.О. Музиченко [26] та інші.

В умовах зростання конкуренції, формувати конкурентні переваги стає все складніше. З метою отримання цільової величини прибутку торговельні підприємства вирішують питання підвищення власної привабливості для цільових груп споживачів за рахунок адаптації різних параметрів діяльності відповідно до споживчих запитів [22, с.86].

Наразі конкурентоспроможність торговельних підприємств залежить не стільки від того, що воно робить, скільки від того, як воно це робить, те, як торговельне підприємство здійснює управління бізнес-процесами і наскільки ці процеси відповідають потребам споживчого ринку [22, с.86].

Опрацювавши наукові доробки вітчизняних вчених, констатуємо, що аналітичний процес на підприємствах торгівлі визначається впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства (рис.2.1.).

Рис.2.1. Фактори впливу на організацію аналітичного процесу підприємств торгівлі (згруповано автором)

Одним із важливих напрямів діяльності торговельного підприємства є асортиментна політика товарів. Наразі вона набуває важливого значення, так як до будь-якого виду товару споживач висуває жорстокі вимоги до якості та асортименту.

Економічний аналіз товарів здійснюють в кілька підходів за визначеними на науковому рівні напрямками. Першим етапом аналізу є дослідження змін, які відбулися в структурі та динаміці товарів.

Одним з напрямів, що користується доволі високою популярністю, є структурно-статичний, що передбачає аналіз товару за трьома напрямками: визначення основної ідеї чи вигоди, яку отримує споживач у результаті користування товаром (товар за задумом), опис сукупності характеристик та властивостей, матеріальних складових (товар у реальному виконанні) та можливих додаткових складових (послуги, форма оплати), що підвищують цінність товару для споживача (товар із підкріпленням) [4, с. 207].

На формуванням асортименту товарів підприємства значний вплив мають інтереси самих споживачів, характеристики товарів, а також сучасні технології виробництва. Важливим є також і зворотній зв'язок «покупець – продавець», завдяки якому поліпшується фінансовий стан підприємства, збільшується попит на товари [25, с. 108].

Для визначення впливу товарних запасів на фінансовий результат вчені рекомендують використовувати ряд відносних показників для оцінки стану товарних запасів, а саме [27, с.179]:

- середній розмір товарних запасів на підприємств:

$$S = \frac{S_{\Pi} + S_{\kappa}}{2} \quad (2.1)$$

де S_{Π} , S_{κ} – запаси товарів на початок і кінець періоду;

- коефіцієнт оборотності товарних запасів:

$$K_{об} = \frac{C/V}{3} \quad (2.2)$$

де C/v – собівартість реалізованих товарів;

- тривалість обороту товарів:

$$T_{з} = \frac{Д}{K_{об}} \quad (2.3)$$

де $Д$ – кількість днів у періоді.

Швидкість обертання товарів прямо залежить від обсягу їх реалізації і величини середніх товарних запасів. Збільшення величини товарообороту

позитивно впливає на оборотність товарів, а наявність понаднормових товарних запасів призводить до сповільнення оборотності товарів.

Загальний результат по операціях з товарами виражається через показники ефективності: рентабельність, маржинальний дохід, витратоємність торгівельної діяльності тощо. Деякі підприємства визначають економічний ефект зміни тривалості оборотності товарів ($E_{фз}$), який характеризує їх вивільнення із обороту підприємства в результаті підвищення його швидкості та якості управління товарами загалом:

$$E_{фз} = (T_{з1} - T_{з0}) * D_p, \quad (2.4)$$

де $T_{з1}$ - тривалість оборотності товарів у звітному періоді;

$T_{з0}$ – тривалість оборотності товарів у попередньому періоді;

D_p – середнє значення щоденного обсягу доходу від реалізації товарів.

При цьому можуть відбуватися наступні ситуації :

- $T_{з1} > T_{з0} > E_{фз} < 0$ – ситуація свідчить про вивільнення товарів з обороту підприємства в результаті підвищення інтенсивності використання;

- $T_{з1} > T_{з0} > E_{фз} > 0$ – ситуація свідчить про додаткове залучення товарів в оборот підприємства в результаті зниження інтенсивності їх використання;

- $T_{з1} = T_{з0} > E_{фз} = 0$ – ситуація свідчить про те, що зміни не відбулися, а використання товарів залишилося на попередньому рівні [27 с.202].

Поміж сучасних напрямів економічного аналізу, великою популярністю користується метод ABC-аналізу, так як саме він є простим та міцним інструментом аналізу, який дозволяє виявляти об'єкти, які потребують першочергової уваги. ABC аналіз базується на гіпотезі про те, що в реальності нерідко 20% елементів забезпечують близько 80% результату, або 20% всіх постачальників дають 80% поставок, або 20% позицій матеріальних ресурсів визначають 80% пов'язаних із постачаннями ресурсів витрат. Ця гіпотеза ґрунтується на так званому принципі Парето. У ході ABC-аналізу розглядаються обсяги постачань; частка участі кожного

постачальника в обсязі та інше, тим самим формується ABC-рейтинг ресурсів та постачальників [23, с.47].

ABC-аналіз дає змогу отримати цінну інформацію для планування, контролю й управління товарами. Він є ефективним інструментом управлінського обліку та контролю товарів на підприємстві. Однак, аналіз товарів із використанням даного методу не є всеохоплюючим [26, с.323].

Таким чином, можна стверджувати, що ефективний аналіз товарних запасів займає провідне місце в діяльності будь-якого торгівельного підприємства, з метою визначення потреби в товарних запасах, оптимізації їх складу та структури. Результатом такого аналізу є виявлення потенційних можливостей раціонального їх формування і підвищення ефективності використання. Ефективність управління товарними запасами досягається за рахунок створення та успішного функціонування різних форм і методів економічного аналізу фактів господарського життя руху товарів

РОЗДІЛ 3

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ ВКФ «ЕЛЬФ»)

Для проведення дослідження було обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «Виробничо-комерційна фірма «Ельф» (надалі ТОВ ВКФ «Ельф»), створене в грудні 2004 року і на сьогодні відоме як надійний постачальник металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання в південному регіоні України.

Предметом діяльності товариства є: закупівля, купівля та реалізація металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання; оптова торгівля металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання; роздрібна торгівля металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання; надання транспортно-експедиційних послуг, вантажні перевезення автомобільним транспортом на замовлення підприємств по Україні.

Асортимент продукції ТОВ ВКФ «Ельф» складають будівельні матеріали, металопрокат, деревина тощо.

Варто зазначити, що на обраному для дослідження підприємстві, не спостерігаємо нехтування аналізом товарів.

Зокрема, аналіз товарів та операцій з ними проводиться за наступними напрямками: графічний аналіз закупівель товарних запасів у розрізі постачальників; графічний аналіз продаж усіх товарних запасів та за групами, у розрізі покупців; ABC - аналіз продаж у розрізі товарних запасів з найвищим показником реалізації; ABC - аналіз продаж товарних запасів у розрізі покупців.

Аналіз на підприємстві проводиться за результатами року, відповідно

включає дані лише за один рік. Для порівняння показників за декілька років, працівник має звернутися вже до архівної інформації та співставити її з поточною. Це викликає певні незручності в роботі обліковців та економістів, а відповідно збільшує час на обробку даних.

Вважаємо доречним такий аналіз проводити в динаміці, кожного року додаючи інформацію вже до існуючого розрахунку, до моменту втрати актуальності розрахунків за попередні періоди. Виявлення відхилень залишків товарних запасів, в ході такого аналізу, дозволить сформулювати висновки стосовно подальшого проведення та оптимізації поставок нових партій товарів. Також доречність динамічного аналізу товарних запасів зумовлена тим, що досліджуване товариство за рахунок розгорнутої мережі достатньо швидко реалізує товари, а розміри складських площ не достатні для накопичення та їх тривалого зберігання.

Проаналізуємо за даними досліджуваного підприємства зміни показників динаміки обсягів закупівель, а також постачальників та покупців товарів за 2016-2019 роки. ТОВ ВКФ «Ельф» відомий в південному регіоні, та за його межами, як надійний постачальник товарів металопрокату, тому розрахунки проведемо саме на прикладі групи товарів «Металопрокат». Враховуючи, великий асортимент товарів, розрахунки представлені в 3 розділі роботи містимуть інформацію про закупівлю, постачальників, реалізацію та споживачів товарних запасів групи «Металопрокат», тому надалі називатимемо їх загальною фразою товари.

Вихідні дані для проведення розрахунків надані головним бухгалтером ТОВ ВКФ «Ельф» за період 2016-2019 роки і відповідають дійсності.

Першим кроком проведемо структурно-динамічний аналіз товарів за видами, в розрізі одного постачальника – ФОП Тягнирядно Н.С. (табл.3.1, 3.2). Аналізуючи інформацію, представлену в цих таблицях, спостерігаємо нерегулярність поставок товарів за асортиментом, від обраного для аналізу постачальника – ФОП Тягнирядно Н.С.

Таблиця 3.1

Структурний аналіз закупок товарів ТОВ «ВКФ «Ельф»

(узагальнено та розраховано автором)

Назва	2016		2017		2018		2019	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%
Арматура 10 мм (А500С,12м,ДСТУ 3760:2006), м	5 170,50	9,5	-	-	1878,05	4	-	-
ДУ 15*2,8 (1/2), т	530,70	1	-	-	-	-	-	-
ДУ 50*3 (2), т	-	-	-	-	1285,2	2,6	-	-
ДУ 219*5, м	2 528,40	4,6	-	-	-	-	-	-
Катанка 6,5 мм (СтЗсп,6м,(пруток)), т	144,00	0,3	-	-	-	-	-	-
Круг 14 мм, т	-	-	94,42	2	-	-	-	-
Круг 24мм, 6 м, т	358,81	0,7	-	-	-	-	-	-
Круг г/к 16мм (СтЗпс,6м), т	3 727,57	6,9	-	-	-	-	-	-
Круг г/к 32мм (СтЗпс,6м,УКТЗЕД), т	1 018,07	1,9	-	-	-	-	-	-
Кутник 63х63 мм 5,0 мм 6м, т	2 522,36	4,6	-	-	2032,61	4,1	-	-
Кутник 63х63х5С ПЗпс5,12 м т	-	-	-	-	3012,93	6,1	-	-
Кутник рівнополічний 40х40х3, т	96,62	0,2	-	-	-	-	-	-
Кутник 25х25х3, м	-	-	-	-	354,05	0,7	-	-
Лист 1,5 мм 1250*2500, т	2 442,64	4,5	-	-	-	-	-	-
Лист г/к 2мм(1250х2500 СтЗпс5,кат5), т	1 177,28	2,2	-	-	-	-	-	-
Лист г/к 3мм(1250х2500 СтЗпс5,кат5), т	-	-	420,67	8,6	-	-	-	-
Лист г/к 4мм(1250х2500), т	-	-	3874,19	79	-	-	-	-
Лист 10мм(1500х1500), т	-	-	-	-	13887,81	28	-	-
Лист ПВЛ 3 мм (1250х2500), т	75,30	0,1	-	-	-	-	-	-
Полоса 40х4, тн	1 253,32	2,3	-	-	-	-	-	-
Смуга 40 мм 4,0 мм, 6м,т	-	-	-	-	2228,15	4,5	-	-
Стрічка сталевая гарячекатана з катаною кромкою 10 х60 мм, т	-	-	-	-	23716,25	48	-	-
Труба 40х20х2 ГОСТ 8645, т	4 530,30	8,3	-	-	-	-	-	-
Труба 40х40х2 ГОСТ 8639, т	6 152,66	11,3	-	-	-	-	-	-
Труба ел/з профільна 60х30х3(сталь 0- Зпс/сп/кп,6мм), т	2 795,40	5,1	-	-	-	-	-	-
Труба ел/з профільна 60х40х2(сталь 0- Зпс/сп/кп,6мм), т	673,82	1,2	-	-	-	-	-	-
Труба ел/з профільна 60х40х3(сталь 0- Зпс/сп/кп,6мм), т	7 719,53	14,2	-	-	-	-	-	-

Продовження табл.3.1

Труба ел/з прямошовна 102х3(Сталь 0-3пс/сп/кп,12м), т	3 137,18	5,8	-	-	-	-	-	-
Труба профільна 20х20 мм 2,0мм,6м, т	7 583,73	13,9	-	-	-	-	-	-
Труба профільна 30х20мм 2,0мм,6м, т	755,89	1,4	-	-	-	-	-	-
Труба профільна 100х100х3, т	-	-	16,08	0,3	-	-	-	-
Труба профільна 40х25х2, т	-	-	495,24	10,1	-	-	-	-
Труба профільна 40х20мм 1,6 мм,6м, т	-	-	-	-	993,73	2	-	-
Разом	54394,08	100	4900,60	100	49388,78	100	-	-

Таблиця 3.2

Динаміка закупок товарів ТОВ «ВКФ «Ельф»

(узагальнено та розраховано автором)

Назва	Відхилення					
	2017/2016		2018/2017		2019/2018	
	+, -	%	+, -	%	+, -	%
Арматура 10 мм (А500С,12м,ДСТУ 3760:2006), м	- 5 170,50	-100	+1878,05	+100	-1878,05	-100
ДУ 15*2,8 (1/2), т	-530,70	-100	-	-	-	-
ДУ 50*3 (2), т	-	-	+1282,2	+100	-1282,2	-100
ДУ 219*5, м	-2528,4	-100	-	-	-	-
Катанка 6,5 мм (Ст3сп,6м,(пруток)), т	-144,00	-100	-	-	-	-
Круг 14 мм, т	+94,42	+100	-94,42	-100	-	-
Круг 24мм, 6 м, т	-358,81	-100	-	-	-	-
Круг г/к 16мм (Ст3пс,6м), т	-3727,57	-100	-	-	-	-
Круг г/к 32мм (Ст3пс,6м,УКТЗЕД), т	-1018,07	-100	-	-	-	-
Кутник 63х63 мм 5,0 мм 6м, т	-2522,36	-100	+2032,61	+100	-2032,61	-100
Кутник 63х63х5С ПЗпс5,12 м т	-	-	+3012,93	+100	-3012,93	-100
Кутник рівнополічний 40х40х3, т	-96,62	-100	-	-	-	-
Кутник 25х25х3, м	-	-	+354,05	+100	-354,05	-100
Лист 1,5 мм 1250*2500, т	-2442,64	-100	-	-	-	-
Лист г/к 2мм(1250х2500 Ст3пс5,кат5), т	-1177,28	-100	-	-	-	-
Лист г/к 3мм(1250х2500 Ст3пс5,кат5), т	+420,67	+100	-420,67	-100	-	-
Лист г/к 4мм(1250х2500), т	+3874,19	+100	-3874,19	-100	-	-
Лист 10мм(1500х1500), т	-	-	+13887,81	+100	-13887,81	-100
Лист ПВЛ 3 мм (1250х2500), т	-75,3	-100	-	-	-	-
Полоса 40х4, тн	-1253,32	-100	-	-	-	-
Смуга 40 мм 4,0 мм, 6м,т	-	-	+2228,15	+100	-2228,15	-100
Стрічка сталевая гарячекатана з катаною кромкою 10 х60 мм, т	-	-	+23716,25	+100	-23716,25	-100
Труба 40х20х2 ГОСТ 8645, т	-4530,3	-100	-	-	-	-
Труба 40х40х2 ГОСТ 8639, т	-6152,66	-100	-	-	-	-
Труба ел/з профільна 60х30х3(сталь 0-3пс/сп/кп,6мм), т	-2795,4	-100	-	-	-	-
Труба ел/з профільна 60х40х2(сталь 0-	-673,82	-100	-	-	-	-

Продовження табл.3.2

3пс/сп/кп,6м), т						
Труба ел/з профільна 60х40х3(сталь 0-3пс/сп/кп,6м), т	-7719,53	-100	-	-	-	-
Труба ел/з прямошовна 102х3(Сталь 0-3пс/сп/кп,12м), т	-3137,18	-100	-	-	-	-
Труба профільна 20х20 мм 2,0мм,6м, т	-7583,73	-100	-	-	-	-
Труба профільна 30х20мм 2,0мм,6м, т	-755,89	-100	-	-	-	-
Труба профільна 100х100х3, т	+16,08	+100	-16,08	-100		
Труба профільна 40х25х2, т	+495,24	+100	-495,24	-100	-	-
Труба профільна 40х20мм 1,6 мм,6м, т			+993,73	+100	-993,73	-100
Разом	-49396,86	-90	+42130,62	+907	-49385,78	-100

Протягом досліджуваного періоду відбулося значне зменшення закупівлі товарів по всіх позиціях зокрема та залишку вцілому, а саме: поставки у 2017 році в порівнянні з 2016 зменшилися на 49396,86 грн., що склало майже 90%, у 2018 році поставки збільшилися у порівнянні з 2017 на 42130,62 грн., що склало 907 %, а в 2019 році ТОВ ВКФ «Ельф» припинила закупівлю товарів від вказаного постачальника. Найбільше зростання поставок товарів від ФОП Тягнирядно Н.С. спостерігається у 2016 році. Найбільшу питому вагу серед асортименту займали: труба ел/з профільна 60х40х3(сталь 0-3пс/сп/кп,6м), т. – 14,2% та труба профільна 20х20 мм 2,0мм,6м, т. – 13,9%, а найменшу - лист ПВЛ 3 мм (1250х2500), т – 0,1%; кутник рівнополічний 40х40х3, т. – 0,2%; катанка 6,5 мм (Ст3сп,6м,(пруток)), т. – 0,3%.

Проте, ці ж види товарів підприємство закуповує у інших постачальників.

З метою визначення надійності досліджуваного постачальника, розглянемо всіх постачальників, з якими співпрацювало ТОВ ВКФ «Ельф» протягом 2016-2019 років. Для дотримання більш детальної інформації про постачальників товарів на ТОВ ВКФ «Ельф» рекомендуємо впровадити АВС-аналіз. Варто відмітити, що АВС-аналіз продаж, в розрізі видів товарних запасів, на досліджуваному підприємстві проводиться. В свою чергу, впровадження АВС-аналізу, для дослідження надійності постачальників, допоможе: обрати пріоритетних, надійних та довгострокових

партнерів, відносно забезпечення товариства товарними запасами; своєчасно виявляти загрози для свого підприємства з боку постачальників товарних запасів; бути стійкими при виборі партнерів постачання.

Інформацію про постачальників товарів, з якими співпрацювало ТОВ ВКФ «Ельф» протягом 2016-2019 років, та вартість поставлених ними товарів представлено в Додатку А.

Згрупуємо постачальників товарів ТОВ ВКФ «Ельф» відносно кількості (у вартісному значенні) поставлених товарів по убуванню, та визначимо відсоток товарів кожного постачальника в загальній кількості всіх товарів, що надійшли для подальшої реалізації (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Постачальники металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф» 2016 р.

(розраховано автором)

Постачальники	Кількість придбаних товарних запасів	%, в загальній кількості всіх товарних запасів	Аккумулятивне значення, %
Група А			
ТОВ «АВ метал груп»	344465,44	53	53
ПАТ "Українська гірничо-металургійна компанія"/Дніпропетровська регіональна філія АТ"УГМК"	249927,48	38,4	88,4
Група В			
ФОП Тягнирядно Н.С.	54394,08	8,2	96,6
Група С			
ФОП Тягнирядно О.М.	2515,84	0,4	100
Разом	651302,84	100	

Виходячи із поділу підприємств-постачальників по пріоритетності та відповідних розрахунків видно, що найбільшу кількість товарів у 2016 році (91,4%) ТОВ ВКФ «Ельф» отримало від двох постачальників - ТОВ «АВ метал груп» та ПАТ «Українська гірничо-металургійна компанія»/Дніпропетровська регіональна філія АТ «УГМК», які становлять 50% від загальної кількості постачальників і склали групу «А». Групу «В» очолило і стало єдиним ФОП Тягнирядно Н.С. на яке припало (8,2%), від

усіх поставлених товарних запасів. Решта постачальників, з найменшою кількістю поставлених товарних запасів (0,4%) увійшли в групу «С» (рис.3.1).

Вартісна частка, %

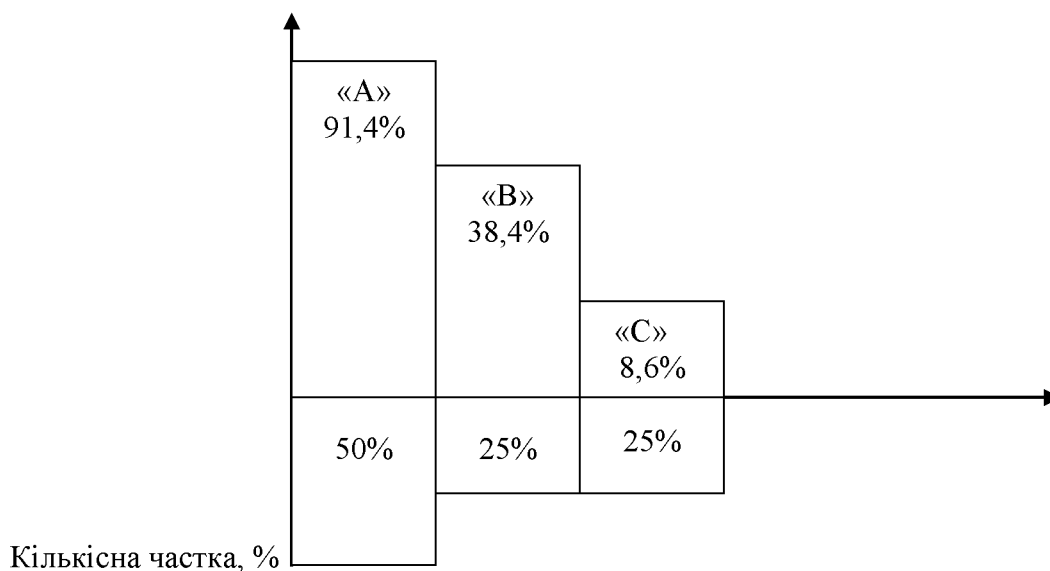

Рис.3.1. ABC – аналіз постачальників металопродукту ТОВ ВКФ «Ельф» за 2016 рік (побудовано автором)

Таблиця 3.4

Постачальники металопродукту ТОВ ВКФ «Ельф» 2017 р.

(розраховано автором)

Постачальники	Кількість придбаних товарних запасів	%, в загальній кількості всіх товарних запасів	Аккумулятивне значення, %
Група А			
ТОВ «АВ метал груп»	767552,94	84,2	84,2
Група В			
ПАТ "Українська гірничо-металургійна компанія"/Дніпропетровська регіональна філія АТ"УГМК"	50512,18	5,5	89,7
ТОВ «Югметалсервіс»	30806,01	3,4	93,1
ФОП Тягнирядно О.М.	19635,91	2,2	95,3
ТОВ «СавВАТС»	20070,17	2,2	97,5
ТОВ «Торговий дім «ВІДЗЕВ»	17792,01	2	99,5
Група С			
ФОП Тягнирядно Н.С.	4900,60	0,5	100
Разом	911269,82	100	

Результати ABC-аналізу постачальників товарних запасів за 2017 рік свідчать, що найбільший внесок у формування загального обігу 84,2% зробило лише одне підприємство - ТОВ «АВ метал груп», яке й увійшло до групи А. До групи В увійшли 5 постачальників, на яких припадає 15,3% сукупного обігу. Інші 0,5 % обігу забезпечував один постачальник — група С (рис.3.2).

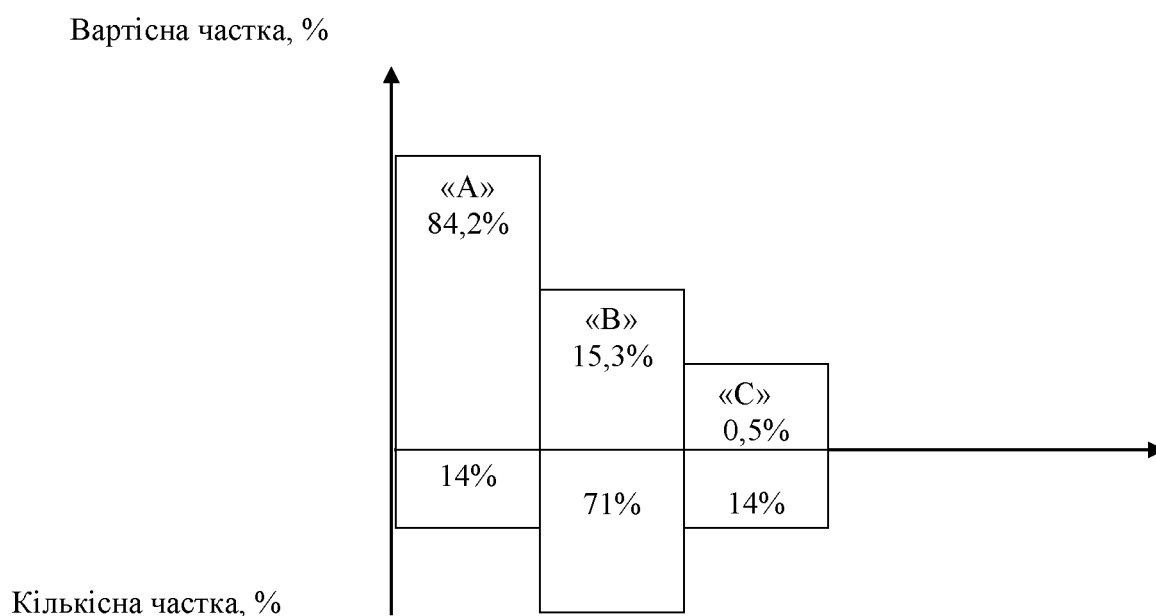

Рис.3.2 ABC – аналіз постачальників металопродукту ТОВ ВКФ «Ельф» за 2017 рік (побудовано автором)

Таблиця 3.5

Постачальники металопродукту ТОВ ВКФ «Ельф» 2018 р.

(розраховано автором)

Постачальники	Кількість придбаних товарних запасів	%, в загальній кількості всіх товарних запасів	Аккумулятивне значення, %
Група А			
ТОВ «АВ метал груп»	893254,32	74,7	74,7
ПАТ «Українська гірничо-металургійна компанія»/Дніпропетровська регіональна філія АТ «УГМК»	165284,15	13,8	88,5
Група В			
ФОП Тягнирядно Н.С.	49388,78	4,2	92,7
ФОП Тягнирядно О.М.	31873,49	2,7	95,4
ТОВ «Югметалсервіс»	31651,81	2,6	98

Група С			
ТОВ «Трансмет Юг»	12169,36	1	99
ТОВ «Адванта Груп»	6905,34	0,6	99,6
ТОВ «Металзбут»	711,25	0,1	99,7
ФОП Вама О.В.	4173,50	0,3	100
Разом	1195422	100	

Таким чином, у 2018 році, два підприємства-постачальника (22% від загальної кількості постачальників металопрокату) забезпечили ТОВ ВКФ «Ельф» товарами на 88,5% та увійшли в групу А, три підприємства, 33% від загальної кількості постачальників металопрокату) забезпечили на 9,5% та увійшли в групу В і п'ять підприємств – 45%, забезпечили досліджуване нами товариство лише на 2% товарними запасами (рис.3.3).

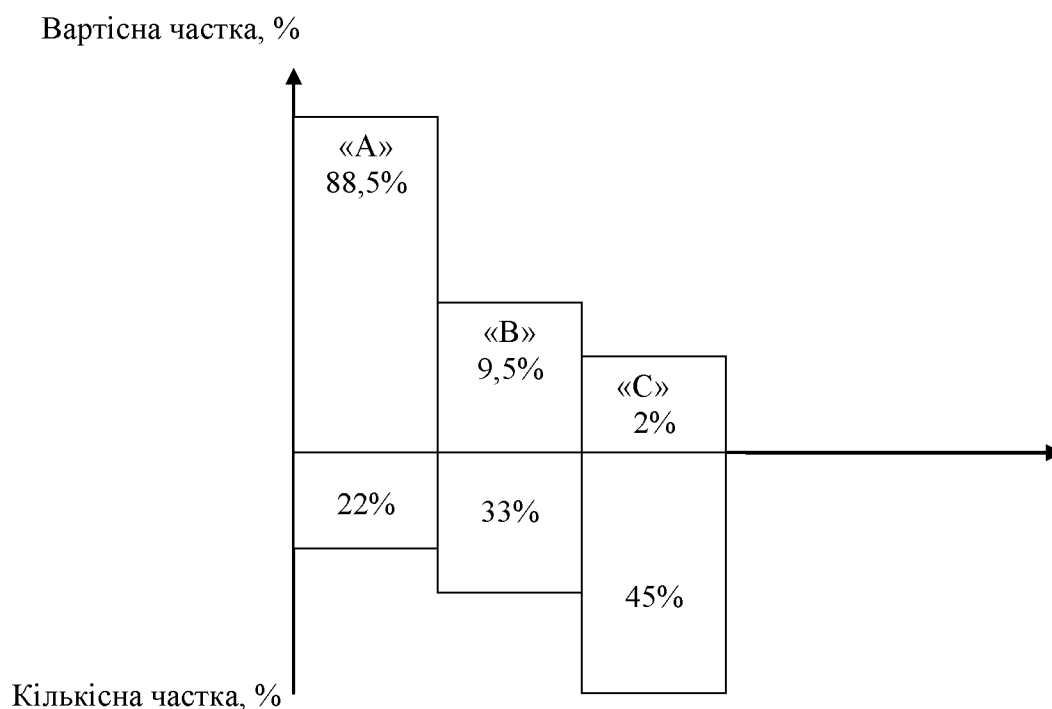

Рис.3.3. ABC – аналіз постачальників металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф» за 2018 рік (побудовано автором)

Результати ABC-аналізу постачальників за 2019 рік демонструють, що надійний контроль 33 % пріоритетних постачальників дозволить на 79,1 % контролювати всі операції з товарними запасами. Але, це не означає, що керівництво ТОВ ВКФ «Ельф» повинно нехтувати іншими постачальниками

товарів. Кожний постачальник вартий того, щоб його відстоювати в першу чергу (рис.3.4).

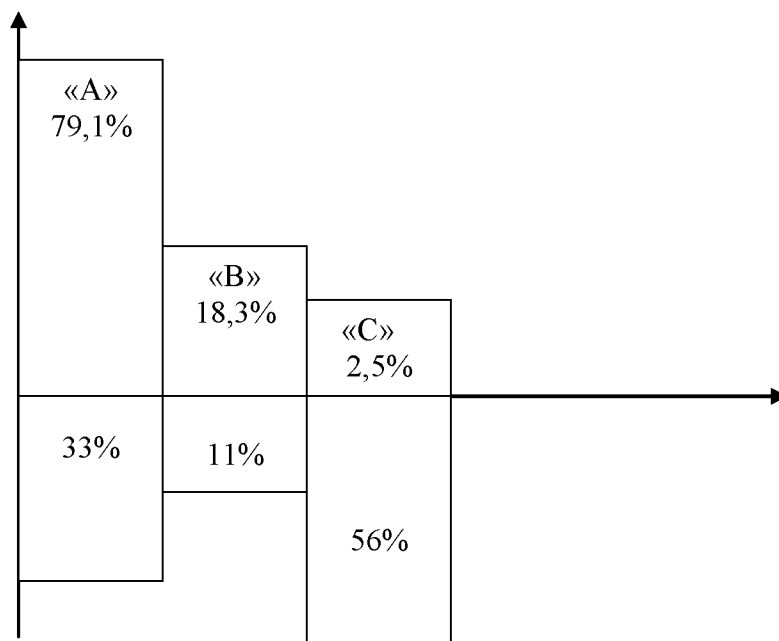
Таблиця 3.6

Постачальники металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф» 2019 р.

(розраховано автором)

Постачальники	Кількість придбаних товарних запасів	%, в загальній кількості всіх товарних запасів	Акумулятивне значення, %
Група А			
ТОВ «АВ метал груп»	479826,46	33,5	33,5
ТОВ «Крафт»	329488,75	23	56,5
ТОВ «Трансмет Юг»	322986,21	22,6	79,1
Група В			
ТОВ Фірма «ВІКАНТ»	261541,67	18,3	97,4
Група С			
ФОП Пухальська Н.Ф.	18751,67	1,3	98,7
ТОВ «Югметалсервіс»	8864	0,6	99,3
ФОП Тягнирядно О.М.	7441,57	0,5	99,8
ТОВ "ТБК "АРМАСТЕК"	1 609,65	0,1	99,9
Присяжнюк С.Г.	1065,36	0,1	100
Разом	1431575,34	100	

Вартісна частка, %

Кількісна частка, %

Рис.3.4. ABC – аналіз постачальників металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф» за 2019 рік (побудовано автором)

Підсумовуючи результати АВС-аналізу постачальників товарів ТОВ ВКФ «Ельф» за 2016-2019 роки спостерігаємо єдиного незмінного лідера, що тримається протягом досліджуваного періоду у групі А - ТОВ «АВ метал груп». Протягом чотирьох років лідируючі позиції також тримала ПАТ «Українська гірничо-металургійна компанія»/Дніпропетровська регіональна філія АТ «УГМК», забезпечуючи ТОВ ВКФ «Ельф» товарами металопрокату, а в 2019 році дане товариство припинило свої поставки. Щороку спостерігаємо появу нових постачальників, що забезпечують не високий відсоток поставок, в багатьох випадках одноразові поставки, відповідно такі постачальники формують групу С.

Концентрація зусиль на А-постачальниках не означає, що В- або С-постачальники залишаються поза увагою. Однак їх економічний вплив не є настільки вирішальним, як для А-класу.

Як показали розрахунки, виконані вище, АВС-аналіз дозволяє отримати правдиву інформацію відносно постачальників металопрокату, та зорієнтувати керівництво на прийняття раціональних управлінських рішень.

За наведеною методикою пропонуємо товариству проводити також АВС-аналіз покупців (споживачів) товарів, з метою визначення їх пріоритетності. Інформація про покупців металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф» за період 2016-2019 рр. наведена у Додатку Б.

Наведемо приклад АВС-аналізу покупців металопрокату, використовуючи результати 2019 року (табл.3.7). Виходячи із поділу підприємств-покупців по надійності та стабільності спостерігаємо, що найвищий товарооборот у 2019 році (79,48%) забезпечили сім підприємств-покупців, які склали 35% від загальної кількості покупців і увійшли в групу «А». Групу «В» сформували шість підприємств на які припало 14,84% загального товарообороту по металопрокату. Решта покупців, з найменшим рівнем товарообороту – 5,68% увійшли в групу «С» (рис.3.5).

Таблиця 3.7

Покупці металопродукту ТОВ ВКФ «Ельф» 2019 р.

(розраховано автором)

Покупці	Кількість проданих товарних запасів	%, в загальній кількості всіх товарних запасів	Аккумулятивне значення, %
Група А			
ТОВ «Електрім-2000»	310123,8	27,23	27,3
ФГ «Колосок-ВТ»	189226,78	16,61	43,91
ТОВ ВКП «МК Енергобуд»	114181,76	10,02	53,93
ТОВ «Енергія-Центр»	98482,87	7,19	61,12
Агрофірма Корнацьких	79739,36	7	68,12
ТОВ «БВК ПМК-226»	61515,96	6,75	74,87
ТОВ «Агро Дистрибуція»	52551,07	4,61	79,48
Група В			
ДП ДГ «Зоряне» ІС НААН	39945,27	3,51	82,99
ДПЕМ ПрАТ «Атомсервіс»	32569,51	2,86	85,85
ТОВ «Агро-Сервіс»	28083,03	2,47	88,32
ТОВ СФ «Дніпро»	23789,36	2,09	90,41
ФГ «Закревського-2010»	22899,72	2,01	92,42
ПП Будсервісмонтаж	21676,5	1,9	94,32
Група С			
ТОВ «БМУ-13»	19665,05	1,66	95,98
ФГ «Бойчук»	13542,06	1,19	97,24
ФГ «Док»	13361,69	1,17	98,41
КП «Первомайський міський водоканал»	9018,48	0,79	99,2
ТОВ «Діоніс»	53 27,78	0,47	99,67
ТОВ «Все для даху»	2689,4	0,24	99,91
ТОВ «НВП Юнітех»	1775,78	0,16	100
Разом	1132148,05	100	

Поєднавши результати АВС-аналізу покупців з АВС-аналізом товарних запасів, що проводиться на підприємстві за допомогою програми Excel, можемо констатувати факт не відповідності реальних даних класичним, а саме:

- група А - 20% товарних запасів; 80% – продаж;
- група В – 30% товарних запасів; 15% – продаж;
- група С – 50% товарних запасів; 5% – продаж.

Широкий діапазон представленого асортименту товарів вказує на неможливість орієнтації на універсальне співвідношення меж категорій .

Вартісна частка, %

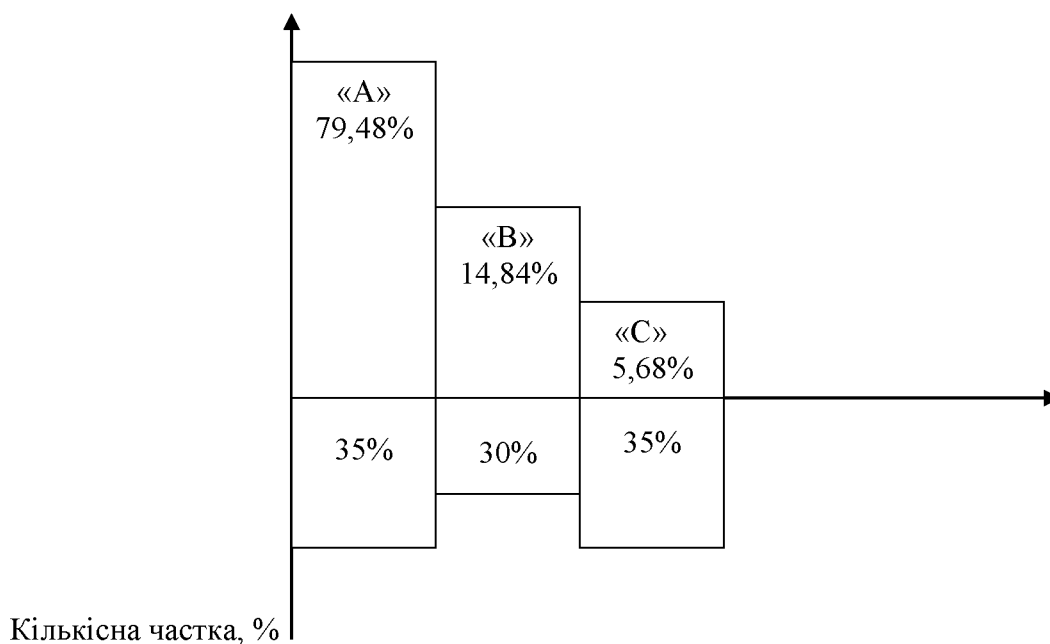

Рис.3.5 ABC – аналіз покупців металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф» за 2019 рік (побудовано автором)

При проведенні ABC-аналізу покупців, перш за все, важливо розуміти наскільки лояльні клієнти до компанії. Як один із способів, пропонуємо провести розрахунок індексу лояльності. Для цього достатньо запустити коротке опитування, наприклад, через смс, чат-бот, емейл, соціальні мережі тощо, з питанням як по шкалі від 0 до 10 клієнти оцінюють можливість, що вони порекомендують товариство як надійного постачальника.

В результаті, за загальними теоріями, респондентів пропонується розподіляти на три групи: промоутери, ті що поставили 9-10 балів; нейтрально налаштовані – 7-8 балів; критики – 0-6 балів. При вирахуванні частки промоутерів і частки критиків, ідеальним показником вважатиметься не менше 50%. Якщо менше, необхідно залучати додаткові методи (реклама, акції тощо), з метою залучення споживачів.

Таким чином, впровадження в діяльність ТОВ ВКФ «Ельф» ABC-аналізу надасть змогу повною мірою оцінити весь асортимент товариства, надійність його постачальників та покупців, зрозуміти, як можна управляти ними.

ВИСНОВКИ

Вивчення нормативно-правових та наукових джерел, а також методики і організації економічного аналізу операцій з товарами у ТОВ ВКФ «Ельф» дають право на формування наступних висновків:

1. Дослідження наукової літератури свідчить, що не існує загальноприйнятого економічного, тим більше, обліково-інформаційного трактування економічної сутності категорії «товар». Науковці виділяють основні критерії, на яких акцентується їх увага, а саме: економічне благо, матеріальні цінності, продукт праці, предмет купівлі-продажу, матеріальна або нематеріальна власність, активи підприємства.

Узагальнюючи результати нормативно-правових документів та наукової літератури, щодо визначення економічної сутності категорії «товар» в роботі згруповано сутнісні характеристики цієї категорії та запропоновано враховувати їх до уваги при побудові ефективної аналітичної системи торговельного підприємства.

2. Операції з товарами в роботі розглянуто як об'єкт економічного аналізу та доведено, що результати, отримані під час проведення аналізу таких операцій, дозволяють завчасно передбачити, а відповідно, вплинути, на раціональність та ефективність побудови процесів надходження, зберігання, руху та реалізації товарів.

3. Опрацювавши наукові доробки вітчизняних вчених, в роботі, виокремлено зовнішні та внутрішні фактори, які мають безпосередній вплив на організацію аналітичного процесу підприємств торгівлі, а також згруповано та охарактеризовано напрями за якими здійснюється аналіз операцій з товарами.

4. Для проведення дослідження було обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «Виробничо-комерційна фірма «Ельф», створене в грудні 2004 року і наразі відоме як надійний постачальник металопрокату,

деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання в південному регіоні України.

Предметом діяльності товариства є: закупівля, купівля та реалізація металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання; оптова торгівля металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання; роздрібна торгівля металопрокату, деревини, будівельних матеріалів та санітарно-технічного обладнання; надання транспортно-експедиційних послуг, вантажні перевезення автомобільним транспортом на замовлення підприємств по Україні.

5. В роботі проведено структурно-динамічний аналіз товарів досліджуваного товариства за видами. Для отримання більш детальної інформації про постачальників та покупців товарів ТОВ ВКФ «Ельф» рекомендовано впровадити АВС-аналіз з метою дослідження їх надійності та пріоритетності.

Впровадження в діяльність ТОВ ВКФ «Ельф» АВС-аналізу забезпечить вибір пріоритетних, надійних та довгострокових контрагентів, надасть можливість своєчасно виявляти загрози для підприємства з боку постачальників товарних запасів; бути стійким при виборі партнерів постачання та споживачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Хоменко Н.В. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: Монографія /Н.В. Хоменко, О.В. Карпенко, Ю.А. Верига/ Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 153 с
2. Шендригоренко М.Т. Товари як об'єкт обліку та внутрішнього аудиту на підприємстві /М.Т. Шендригоренко/ Економіка і суспільство. – 2017. - Випуск 12. - с.722-726.
3. Ковальчук Т.Л. Фінансовий словник /Т.Л. Ковальчук/ [2-ге видан.]. – К.: Знання, 2006. – 287 с.
4. Котлер Ф. Маркетинговий менеджмент : підручник / Ф. Котлер, К.Л. Келлер, А.Ф. Павленко та ін. – К.: Видавництво Хімджест, 2008. – 720 с.
5. Levitt T. Exploit the Product Life Cycle /T. Levitt/ Harvard Business Review. – 1965. – Vol. 43. – № 6. – Р. 81–94.
6. Чернін О.Я. Сутність товарів: обліковий аспект /О.Я. Чернін/ Вісник ОНУ імені І. І.Мечникова. – 2013. – Випуск 2/1. – с.202-204.
7. Іржавська Л.В. Ідентичність та відмінність категорій «послуга» і «товар» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dSPACE.puet.edu.ua/bitstream/123456789/4038/1/selection.pdf>
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
9. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2003. – №№18-22. – ст.144 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
10. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02.12.2010 р. № 2755-VI із змінами та доп. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

11. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів від 10.01.2007 р. №2 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246, із змінами та доповненнями. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
13. МСБО - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 [за ред. Голова С.Ф.]. — Київ: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000.
14. Свідерський Є.І. Бухгалтерський облік в галузях економіки: Навч.посібник [Текст] /Є.І. Свідерський/ К.: КНЕУ, 2012. — 233 с.
15. Валевич Р.П. Экономика торговой организации. Учебное пособие [Текст] / Р.П. Валевич, Г.А. Давыдова/ Минск , 2008. — 371 с.
16. Поддубна Н.М. Товарні запаси роздрібних торговельних підприємств споживчої кооперації : економічна сутність та класифікація /Н.М. Поддубна// Наукові праці КНТУ. — Економічні науки. 2014. — Випуск 26. — с.226-232.
17. Заокіпна Н.С.Удосконалення обліку готової продукції та її реалізація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://intkonf.org/zaokipna-ns-udoskonalennya-obliku-gotovoyi-produktsiyi-ta-yiyi-realizatsiyi/>
18. Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учет : управленческий аспект /Ч.Т Хорнгрен, Дж. Фостер/ пер. с англ. Я.В. Соколов. — М. : Финансы и статистика, 2001. — 416 с.
19. Чаплінська А.А.Значення аналізу у системі управління товарами підприємств роздрібної торгівлі [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2013/v2/NV-2013-V2_62.pdf/

20. Мацюк Н.О. Управління продажами торговельного підприємства з використанням інтегрованого ABC-R/S-XYZ-аналізу /Н.О. Мацюк// Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. - № 3. Т. 2. – С. 70-79. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3%282%29_16
21. Вудвуд В.В. Сучасні методи управління розвитком торговельного підприємства України в умовах нестабільності економіки / В.В. Вудвуд// Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 3 (54). – 2012. – С.131-135.
22. Ромащенко О.С. Сучасні технології управління товарними запасами торговельного підприємства / О.С. Ромащенко// Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2017. - № 3 (21). – С. 86-94. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2017_3_13
23. Біловодська О.А. Оцінювання постачальників у логістичних (дистрибуційних) каналах комерціалізації інноваційної продукції / О.А. Біловодська // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2018. - № 1. – С.45-61. - Режим доступу: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2018_1_45_61.pdf
24. Дворецький М.Л. Порівняльний ABC-XYZ аналіз на базі різних факторів із використанням ієрархічних даних /М.Л. Дворецький, І.В. Кулаковська// Проблеми інформаційних технологій. – 2016. - №19. – с.200-209. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pit_2016_1_24/
25. Макаренко Н.О. Оптимізація формування товарного портфеля як інструмента управління товарним асортиментом та номенклатурою / Н.О. Макаренко// СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ. – 2018. - Випуск 2 (13). - С.107-113. - Режим доступу: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Makarenko-N.O.-1.pdf>.
26. Музиченко А.О. ABC-аналіз як метод управління запасами підприємства / А. О. Музиченко // Науковий вісник Національного

університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2016. - Вип. 249. - С. 319-325. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnaeu_econ_2016_249_37.

27. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – с. 392.

Додатки

Додаток А

Постачальники металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф»

(узагальнено та розраховано автором)

Постачальники	Період				Разом
	2016	2017	2018	2019	
ПАТ "Українська гірничо-металургійна компанія" /Дніпропетровська регіональна філія АТ "УГМК"	249927,48	50512,18	165284,15	-	465723,81
ТОВ «АВ метал груп»	344465,44	767552,94	893254,32	479826,46	2485099,16
ФОП Тягнирядно Н.С.	54394,08	4900,60	49388,78	-	108683,46
ФОП Тягнирядно О.М.	2515,84	19635,91	31873,49	7441,57	61466,81
ТОВ «СавВАТС»	-	20070,17	-	-	20070,17
ТОВ «Торговий дім «ВІДЗЕВ»	-	17792,01	-	-	17792,01
ТОВ «Югметалсервіс»	-	30806,01	31651,81	8864	71321,82
ТОВ «Адванта Груп»	-	-	6905,34	-	6905,34
ТОВ «Металзбут»	-	-	711,25	-	711,25
ТОВ «Трансмет Юг»	-	-	12169,36	322986,21	335155,57
ФОП Вама О.В.	-	-	4173,50	-	4173,50
Присяжнюк С.Г.	-	-	-	1065,36	1065,36
ТОВ «Крафт»	-	-	-	329488,75	329488,75
ТОВ "ТБК "АРМАСТЕК"	-	-	-	1 609,65	1 609,65
ТОВ Фірма «ВІКАНТ»	-	-	-	261541,67	261541,67
ФОП Пухальська Н.Ф.	-	-	-	18751,67	18751,67
Разом	651302,84	911269,82	1195422	1431575,34	4189560

Додаток Б

Покупці металопрокату ТОВ ВКФ «Ельф»

(узагальнено та розраховано автором)

Покупці	Період							
	2016		2017		2018		2019	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%
ФГ «Нина»	17313,22	3,44	-	-	-	-	-	-
ФГ «Елена»	15778,02	3,13	23268,8	2,65	7133,15	0,51	-	-
ФГ «Бойчук»	10236,25	2,03	27449,76	3,13	11285,92	0,81	13542,06	1,19
ФГ «Закревського-2010»	62971,04	12,5	142797,92	16,28	189685,73	13,57	22899,72	2,01
ФГ «Бончук»	2536,93	0,5	-	-	-	-	-	-
ФГ «Мазура П.А.»	81770,92	16,24	-	-	-	-	-	-
ТОВ «Мотортех»	6871,63	1,36	36250	4,13	93427,81	6,68	-	-
ДП «Ливарний завод»	15383,59	3,06	-	-	-	-	-	-
ДПЕМ ПрАТ «Атомсервіс»	22676,24	4,5	115437,97	13,16	41565,42	2,97	32569,51	2,86
КНВП Тріботехніка»	1598,4	0,32	-	-	12132,77	0,87	-	-
ТОВ «Агро-Сервіс»	7260	1,44	40637,09	4,63	12808,2	0,92	28083,03	2,47
ТОВ «Агро Дистрибуція»	26622,37	5,29	6462,25	0,74	21331,04	1,53	52551,07	4,61
ТОВ «БВК ПМК-226»	2282,67	0,45	-	-	336618,96	24,08	61515,96	6,75
ТОВ «Діоніс»	82747,51	16,44	4520,33	0,52	28432,95	2,03	53 27,78	0,47
ТОВ «Рапсо-Дія»	141158,08	28,04	56530,14	6,45	22270,64	1,59	-	-
ТОВ «БМУ-13»	6352,5	1,26	62895,93	7,17	217427,62	15,55	19665,05	1,73
ФГ «Доля»	-	-	8957,81	1,02	-	-	-	-
ТОВ ЗПТУ «Віра-сервіс»	-	-	222244,74	25,38	-	-	-	-
ТОВ АФ «Шевченка»	-	-	13748	1,57	-	-	-	-
Агрофірма Корнацьких	-	-	83485,7	9,52	103540,47	7,41	79739,36	7
ПП ПСП «Кодима»	-	-	8827,26	1,01	7509,11	0,54	-	-
ПСП «Дружба»	-	-	16375,6	1,87	-	-	-	-
ПСП ім. Т.Г. Шевченка	-	-	6719,49	0,77	-	-	-	-
ФОП Остапенко С.М.	-	-	-	-	80000	5,72	-	-
ФГ «Колосок-ВТ»	-	-	-	-	29488,58	2,1	189226,78	16,61
ТОВ КК «Надія»	-	-	-	-	798,33	0,06	-	-
ТОВ НВФ «Газар»	-	-	-	-	27496,27	1,97	-	-
ТОВ «Електрім-2000»	-	-	-	-	47514,41	3,4	310123,8	27,23
ТОВ «Діснісій VN»	-	-	-	-	22323,8	1,6	-	-
С/Г пайове товариство «Урожай»	-	-	-	-	15720,46	1,12	-	-
КП Первомайський міський водоканал»	-	-	-	-	25000	1,79	9018,48	0,79
ППОВ «УРОЖАЙ»	-	-	-	-	28554,05	2,04	-	-
ПП «Довір'я»	-	-	-	-	11190,68	0,8	-	-

Продовження додатку Б

ФГ «Док»	-	-	-	-	-	-	13361,69	1,17
ТОВ СФ «Дніпро»	-	-	-	-	-	-	23789,36	2,09
ТОВ «Енергія-Центр»	-	-	-	-	-	-	98482,87	7,19
ТОВ ВКП «МК Енергобуд»	-	-	-	-	-	-	114181,76	10,02
ТОВ «НВП Юнітех»	-	-	-	-	-	-	1775,78	0,16
ДП ДГ «Зоряне» ІС НААН	-	-	-	-	-	-	39945,27	3,51
ПП удсервісмонтаж	-	-	-	-	-	-	21676,5	1,9
ТОВ «Все для даху»	-	-	-	-	-	-	2689,4	0,24
Разом	503559,37	100	876608,79	100	1393256,37	100	1132148,05	100